

Головний державний інспектор відділу з питань додержання законодавства про працю, застрахованих осіб, зайнятість, працевлаштування інвалідів та з питань дитячої праці у Дніпровському регіоні управління з питань праці Головного управління Держпраці у Дніпровському регіоні Олена Аладіна для підвищення рівня обізнаності серед населення України щодо зовнішньої трудової міграції, можливих ризиків, пов'язаних з незаконною зовнішньою трудовою міграцією, у тому числі потрапляння в ситуації, пов'язані з торгівлею людьми, соціального та правового захисту трудових мігрантів і членів їх сімей, іншої інформації, що підвищує рівень обізнаності з питань міграції, звертає увагу на наступні питання.

Трудова міграція: 4 рівні за ступенем легальності:

1. Офіційна трудова міграція – переміщення українських громадян, які, виїжджаючи за кордон, декларують участь у трудовій діяльності як мету виїзду і є легальними трудовими мігрантами в приймаючих країнах (саме їх і фіксує офіційна статистика).

2. Неофіційна легальна міграція – поїздки за кордон з декларованою метою туризму, відвідування родичів тощо, з подальшим працевлаштуванням та реєстрацією в країні-реципієнті; учасники таких поїздок не можуть бути відстежені вітчизняною статистикою, але при цьому стають цілком легальними трудовими мігрантами в країнах-реципієнтах.

3. Успішна нелегальна міграція – поїздки за кордон, пов'язані з незареєстрованою зайнятістю видами діяльності, дозволеними законодавством відповідних країн.

4. Міграція жертв злочинних угруповань – торгівля людьми та інші випадки перебування громадян України в нелюдських умовах або зайнятість протиправною діяльністю за кордоном не з власної волі.

Основними сферами, де зайняті працівники-мігранти є:

- Будівництво
- Сільське господарство (збирання врожаю)
- Домашнє господарство (прибирання домівки, готування їжі, доглядання дітей та немічних людей похилого віку)
- Сфера торгівлі та сервісу (у т.ч. – готельний бізнес)

Основними країнами призначення громадян України є Російська Федерація, Республіка Польща, Республіка Туреччина, ОАЕ тощо.

Але, незаконна трудова міграція підвищує ризик потрапляння в ситуації, пов'язані з торгівлею людьми.

Хто входить до «групи ризику» осіб, які мають високу імовірність постраждати від торгівлі людьми:

- Нелегальні мігранти
- Члени малозабезпечених сімей
- Жертви домашнього насильства
- Особи, які займаються проституцією
- Особи, звільнені з місць позбавлення волі
- Матері – одиначки
- Залежні

- Учасники АТО
- Особи з обмеженими можливостями
- Діти – сироти, діти із багатодітних та неблагополучних сімей

- Особи, що користуються послугами шлюбних агентств

Стадії торгівлі людьми:

- Вербування
- Перевезення
- Експлуатація

Під вербуванням слід розуміти схилення одного або кількох людей до згоди на їх використання в якості виконавців певних видів робіт або надання послуг.

Методи, що найчастіше застосовуються:

- Пошук поодинокими вербувальниками зацікавлених чоловіків та жінок у барах, кафе, нічних та диско-клубах, на ринках тощо
- Вербування через неформальні кола сімей та / або друзів
- Поширення оголошень щодо роботи та навчання за кордоном
- Діяльність під виглядом агентств, що пропонують роботу та навчання за кордоном, шлюбних або туристичних агентств
- Оформлення фіктивних шлюбів
- Викуп дітей в опікунів/батьків

Перевезення – процес, під час якого постраждалих перевозять (переміщують) в межах або за межі країни походження (через країну / країни транзиту) до остаточного місця призначення.

Види експлуатації:

- Трудова експлуатація
- Сексуальна експлуатація
- Використання в порнобізнесі
- Використання в жебрацтві
- Вилучення органів
- Проведення дослідів над людиною без її згоди
- Використання у збройних конфліктах
- Втягнення у злочинну діяльність
- Примусова вагітність
- Усиновлення / удочеріння з метою наживи
- Рабство та звичаї, подібні до рабства
- Підневільне становище

Загальні ознаки постраждалих від торгівлі людьми:

- Людина вважає, що вона повинна працювати навіть без власної згоди та залишатись на робочому місці до окремого дозволу залишити робоче місце

- За відсутності безпосередньої загрози виявляє страх та занепокоєння, вважає, що щодо неї чи її близьких мають місце погрози чи прояви насильства з боку сторонніх осіб
- Має травми, які за зовнішніми ознаками є проявами насильницьких дій
- Має травми та фізичні дефекти, типові для наслідків виконання певних видів робіт, або які є наслідками використовуваних засобів контролю чи обмеженням волі
- Виявляє недовіру до оточуючих та/чи відчуває страх при спілкуванні
- Не має документів, що підтверджують особу або має підроблені документи
- Знаходиться у місці, яке може використовуватись з метою експлуатації особи, або перебувала в такому місці
- Не знає точної адреси місця роботи та місця знаходження
- Була вимушена працювати на будь-яких умовах
- Отримує (отримувала) мізерну заробітну плату, або не отримує її зовсім (не має доступу до зароблених коштів)
- Тривалий час проживає (ла) у помешканні, не придатному для повноцінного існування
- Не мала доступу до медичної допомоги або допомога не надавалась належним чином
- Має обмежене коло спілкування (у тому числі з рідними та близьким соціальним оточенням)
- Впевнена в тому, що має грошові зобов'язання та знаходиться в залежному стані (у тому числі, якщо переїзд до країни призначення оплачувався посередниками) тощо

ВАЖЛИВО!

- Особа, яка вважає себе постраждалою від торгівлі людьми, має право звернутися із заявою про встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, до обласної, районної державної адміністрації за місцем свого перебування.
- У разі коли постраждалою особою є дитина, суб'єкт невідкладно повідомляє про неї відповідну службу у справах дітей та уповноважений орган Національної поліції України. Усі дії щодо такої дитини здійснюються відповідно до вимог нормативно-правових актів щодо захисту прав дитини.
- Служба у справах дітей здійснює заходи щодо захисту прав дитини та направляє її у разі потреби до притулку для дітей служби у справах дітей або центру соціально-психологічної реабілітації дітей.
- У разі коли постраждала особа не зверталася та не бажає співпрацювати з органами внутрішніх справ, відповідальний підрозділ подає до органу внутрішніх справ інформацію про вчинення злочину з поміткою про відмову особи співпрацювати з відповідними органами.

- Орган внутрішніх справ розглядає зазначену інформацію та здійснює в установленому законодавством порядку відповідні заходи.

Права особи, яка постраждала від торгівлі людьми:

- Забезпечення особистої безпеки, поваги
- Безоплатне одержання інформації про свої права та можливості мовою, якою він володіє
- Безоплатне одержання медичної, психологічної, соціальної, правової допомоги
- Тимчасове розміщення в закладах для осіб, які постраждали від торгівлі людьми, на строк до трьох місяців
- Відшкодування моральної та матеріальної шкоди за рахунок осіб, які її заподіяли, у порядку, встановленому Цивільним кодексом України
- Отримання одноразової матеріальної допомоги
- Отримання допомоги у працевлаштуванні, реалізації права на освіту та професійну підготовку
- Безоплатне отримання послуг перекладача у разі, коли він не володіє українською або російською мовою
- Тимчасове перебування в Україні строком до трьох місяців або постійне проживання на території України у порядку, встановленому законодавством (для іноземців або осіб без громадянства)

Список контактів:

Відділ протидії торгівлі людьми Міністерства соціальної політики

України

01601, м. Київ, вул. Еспланадна, 8/10, тел. (044) 289-55-57, <https://www.msp.gov.ua/news/15983.html>, e-mail: ct.mspsu@gmail.com

Департамент соціального захисту населення

49094, м.Дніпро, вул. Набережна перемоги, 26, тел. (067) 926 63 26 e-mail: sobes@ukr.net, rakhmanov@adm.dp.gov.ua

Громадська організація «Промінь Дніпро»

49000, м.Дніпро, проспект Богданва Хмельницького, буд. 32-А, кв.24, тел. (056) 789-80-18, (066) 407-20-38, e-mail: promindnipro@gmail.com, morgunolena@gmail.com

Управління боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми ГУНП в Дніпропетровській області

49101, м.Дніпро, вул.Троїцька, 20А, тел.(056) 756 50 01, (056) 756 50 02 e-mail: dp.npu.gov.ua

Головне управління Держпраці у Дніпропетровській області

49107, м.Дніпро, вул. Казакова, 3, тел. (056) 722 - 28 - 30, e-mail: 04dp@dsp.gov.ua

Додаткову інформацію та консультацію Ви можете отримати:

Національна гаряча лінія з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів:

0 800 505 501 (безкоштовно зі стаціонарних телефонів в межах України)

527 (безкоштовно з мобільних телефонів в межах України)